

ANALÝZA KVALITATIVNÍHO SOCIOLOGICKÉHO PRŮZKUMU:
STANDARDIZOVANÉ ROZHOVORY S EXPERTY

PŘÍLOHA Č. 3. STRATEGIE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚSTECKÉHO KRAJE 2006 - 2020

Výstup projektu: „Podpora při přípravě strategie udržitelného rozvoje ve vybraných krajích České republiky,” který byl řešen pod záštitou Rozvojového programu Organizace spojených národů (UNDP), Ministerstva životního prostředí České republiky a Ministerstva pro místní rozvoj České republiky a ve spolupráci s Krajským úřadem Ústeckého kraje a Krajským úřadem Libereckého kraje při spolufinancování ze Státního fondu životního prostředí České republiky.

Zpracovatel:
Ústav pro ekopolitiku, o.p.s.
M.I. Markering Informace

Ústav pro ekopolitiku, o.p.s. je nestátní nezisková organizace. Jejím cílem je rozvíjení a praktické uplatňování myšlenky udržitelného rozvoje – konceptu, který umožňuje sladit uspokojování lidských potřeb a hospodářskou prosperitu s ohleduplností k životnímu prostředí.

Praha, květen 2005

OBSAH

1.	ZÁKLADNÍ INFORMACE O PRŮZKUMU	3
2.	CÍL KVALITATIVNÍHO VÝZKUMU	3
3.	VÝSLEDKY VÝZKUMU	3
3.1.	CELKOVÝ DOJEM TAZATELE PROVÁDĚJÍCÍHO VÝZKUM.....	3
3.2.	STRUKTURA ROZHOVORŮ	3
3.3.	VÝBĚR RESPONDENTŮ – EXPERTŮ	4
4.	HODNOCENÍ.....	4
4.1.	HODNOCENÍ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE V ÚSTECKÉM KRAJI	4
4.2.	VZTAH ORGANIZACÍ/FIREM K UDRŽITELNÉMU ROZVOJI.....	7
4.3.	SPOLUPRÁCE VEŘEJNÉ SPRÁVY S OBČANSKOU SPOLEČNOSTÍ.....	11
4.4.	POSOUZENÍ ZÁKLADNÍCH STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ ÚSTECKÉHO KRAJE.....	13
4.4.1.	Posouzení Programu rozvoje Ústeckého kraje	13
4.4.2.	Posouzení územně plánovacích dokumentací obcí	14
4.4.3.	Posouzení Strategie rozvoje venkovských oblastí Ústeckého kraje	15
4.5.	PRIORITNÍ STRATEGICKÉ CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚSTECKÉHO KRAJE V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH.....	15
4.6.	POTENCIÁL UNIVERZITY JANA EVANGELISTY PURKYNĚ A OBČANŮ ÚSTECKÉHO KRAJE PRO UPLATŇOVÁNÍ PRINCIPŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE V PRAXI.....	18
5.	MAKETA DOTAZNÍKU PRO STANDARDIZOVANÉ ROZHOVORY S EXPERTY	21

1. Základní informace o průzkumu

Příprava dotazníku:	Ústav pro ekopolitiku, o.p.s.
Hodnocení výsledků:	Ústav pro ekopolitiku, o.p.s.
Počet respondentů:	30 expertů/expertek
Výběr expertů/expertek:	Krajský úřad Ústeckého kraje
Termín rozhovorů:	14. až 25. června 2004
Rozhovory realizoval:	M.I. Marketing Informace

2. Cíl kvalitativního výzkumu

Hlavním cílem projektu je zpracování Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje, a to ve spolupráci s odbornou i laickou veřejností. **Kvalitativní výzkum je prvním krokem k zapojení odborné veřejnosti do přípravy Strategie.**

Hlavní cíle tohoto kvalitativního výzkumu jsou:

- zjistit do jaké míry jsou experti/expertky informovaní o problematice udržitelného rozvoje v Ústeckém kraji;
- získat názory expertů/expertek na aktuální stav jednotlivých oblastí společenského života v kraji a možnosti jejich rozvoje směrem k udržitelnosti;
- získat databázi expertů/expertek, kteří mají zájem se aktivně podílet na implementaci udržitelného rozvoje.

Výsledky výzkumu jsou pouze jedním z podkladů analytické části projektu. I přesto, že rozhovory byly vedeny s experty/expertkami, nemají (ani nemohou) suplovat informace o skutečném stavu, protože:

- náhled na problémy je ovlivněn subjektivními názory respondenta/respondentky a oblastí, ve které respondent/respondentka působí;
- v průběhu výzkumu bylo zjištěno, že určité procento respondentů/respondentek nezná dostatečně problematiku udržitelného rozvoje či podklady nezbytné k celistvému posouzení současného stavu.

Výsledky výzkumu jsou velmi cenným zdrojem informací nejen pro analytickou část výzkumu, ale i pro další fáze projektu.

3. Výsledky výzkumu

3.1. Celkový dojem tazatele provádějícího výzkum

Standardizované rozhovory s experty/expertkami proběhly v rámci první – analytické – části přípravy Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje. Ačkoliv byli osloveni experti/expertky, u kterých se předpokládala znalost problematiky udržitelného rozvoje a kteří byli doporučení Krajským úřadem Ústeckého kraje, povědomí o udržitelném rozvoji bylo nižší než předpoklad. Část expertů/expertek dosud nevnímá udržitelný rozvoj jako jednu z priorit rozvoje společnosti. To se místy projevilo mimo jiné i neochotou odpovídat na některé otázky.

3.2. Struktura rozhovorů

Rozhovory byly poměrně dlouhé – jeden rozhovor trval cca 45 min. a vyžadoval od respondentů značné odborné znalosti nejen problematiky udržitelného rozvoje, ale i strategických dokumentů kraje. Otázky rozhovorů byly rozděleny do 8 bloků podle zaměření:

Blok A) Udržitelný rozvoj v Ústeckém kraji

Otázky vztahující se zejména k aktuálnímu stavu v kraji

Blok B) Vztah vaší organizace/firmy k udržitelnému rozvoji

Otázky zaměřené na aktivity firem/organizací, ve kterých respondenti pracují – např. na třídění odpadu, propagaci udržitelného rozvoje apod.

Blok C) Spolupráce veřejné správy s občanskou společností

Blok D) Program rozvoje Ústeckého kraje

Blok E) Územně plánovací dokumentace

Blok F) Strategie rozvoje venkovských oblastí Ústeckého kraje

Pro respondenty nejtěžší blok otázek, otázky se dotýkaly strategických dokumentů kraje – posuzování jejich vztahu k udržitelnému rozvoji

Blok G) Prioritní strategické cíle udržitelného rozvoje Ústeckého kraje

Respondenti určovali pořadí strategických cílů v různých oblastech životního prostředí

Blok H) Jiné

Otázky zaměřené na aktivity Univerzity J. E. Purkyně a jednání občanů

Rozhovor obsahoval 31 otázek – z toho 10 otázek bylo otevřených.

3.3. Výběr respondentů – expertů

Výběr expertů/expertek provedl Krajský úřad Ústeckého kraje. Hlavní kritéria pro výběr:

- respondent/respondentka trvale žije a působí v Ústeckém kraji;
- respondent/respondentka pochází z různých společenských oblastí: z veřejné správy, ziskového nebo neziskového sektoru;
- respondent/respondentka je v oblasti svého působení expertem/expertkou;
- respondent/respondentka má aktivní zájem o dění v kraji;
- respondent/respondentka zná/zajímá se o problematiku udržitelného rozvoje.

Někteří z expertů/expertek se stali členy/členkami pracovní skupiny, proto byla na základě uvedených zjištění přijata jednotná definice udržitelného rozvoje pro potřeby projektu. Zdrojem definice je § 6 zákona č. 17/1992 Sb.

Objasnění termínů užívaných v textu

Pro zjednodušení a lepší čtivost analýzy jsou dále v textu používány termíny:

- § zjednodušeně expert – na místo delšího, ale přesnějšího expert/expertka;
- § zjednodušeně respondent – na místo delšího, ale přesnějšího respondent/respondentka.

4. Hodnocení

4.1. Hodnocení udržitelného rozvoje v Ústeckém kraji

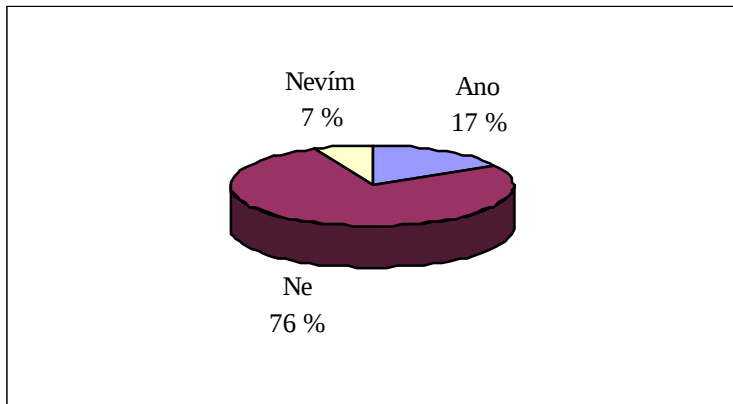
Soubor otázek k udržitelnému rozvoji se vztahoval na současnou situaci a případné možné změny ve vývoji v následujících 5 až 10 letech.

Respondentům byla položena otázka, zda *považují současný stav Ústeckého kraje (včetně rozvojových trendů) za dlouhodobě udržitelný*. Současný vývoj považuje většina expertů, tj. 76 %, za dlouhodobě neudržitelný, 17 % respondentů považuje vývoj za udržitelný a celých 7 % expertů nedokáže současný vývoj posoudit (viz tab. 1 a graf 1).

Tab. 1. Považujete současný stav Ústeckého kraje (včetně rozvojových trendů) za dlouhodobě udržitelný?

Odpověď	Počet odpovědí	%
Ano	5	17
Ne	23	76
Nevím	2	7
Celkem	30	100

Graf 1 Považujete současný stav Ústeckého kraje (včetně rozvojových trendů) za dlouhodobě udržitelný?

Experti, kteří nepovažují současný stav za udržitelný (76 % expertů), určili pořadí společenských aktivit – od oblasti, ve které je situace nejvíce kritická, po oblast, ve které je situace nejméně závažná. Nejkritičtější oblastí je, z pohledu expertů, oblast lidských zdrojů a oblast malého a středního podnikání. Nejmenší riziko vidí respondenti v oblasti zemědělství a venkova a především v oblasti cestovního ruchu.

Tab. 2. Pořadí společenských oblastí (situace od nejkritičtější k nejméně kritické)

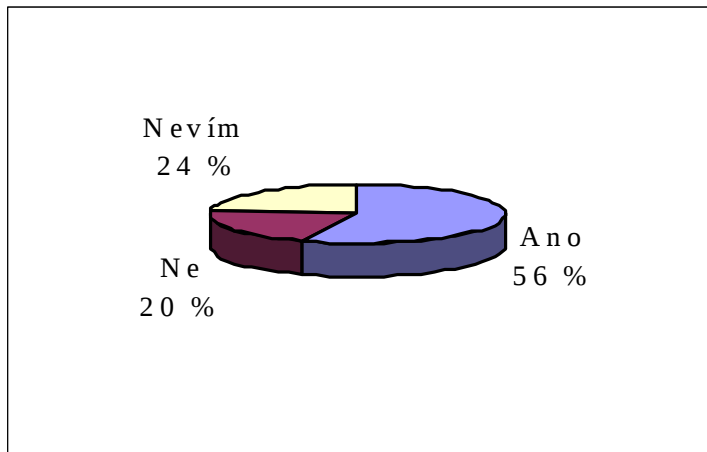
	Oblast	%
1.	Lidské zdroje	20
2.	Malé a střední podnikání	19
3.	Infrastruktura	14
4.	Životní prostředí	13
5.	Průmysl	13
6.	Zemědělství a venkov	12
7.	Cestovní ruch	9

Skupina, která nepovažuje vývoj za udržitelný, následně odpovídala ještě na otázky: *Je zásadní změna současného stavu směrem k udržitelnosti reálná a uskutečnitelná v časovém horizontu 5 – 10 let?* a *Co v současnosti brání změnám směrem k udržitelnému rozvoji?* Změnu současného vývoje směrem k udržitelnosti považuje za reálnou celých 56 % expertů, pouze 20 % expertů nevěří, že by mohlo dojít k zásadní změně ve vývoji (viz tab. 3 a graf 2).

Tab. 3. Je zásadní změna současného stavu směrem k udržitelnosti reálná a uskutečnitelná v časovém horizontu 5 – 10 let?

Odpověď	Počet odpovědí	%
Ano	14	56
Ne	5	20
Nevím	6	24
Celkem	25	100

Graf 2. Je zásadní změna současného stavu směrem k udržitelnosti reálná a uskutečnitelná v časovém horizontu 5 – 10 let?

Za největší překážky – bránící změně současného vývoje – je považována neochota veřejnosti změnit životní styl a neexistující reálná koncepce udržitelného rozvoje, a to jak na úrovni státu, tak na úrovni kraje. Podle expertů může schválení připravované Strategie udržitelného rozvoje ČR a Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje významně přispět ke změnám ve vývoji. Naopak nejmenší riziko vidí v nedostatečné propagaci udržitelného rozvoje nestátními neziskovými organizacemi (viz tab. 4).

Tab. 4. Co v současnosti brání změnám směrem k udržitelnosti?

Pořadí	Překážky bránící změnám ve vývoji	%
1.	Neochota veřejnosti změnit životní styl	19
2.	Reálná koncepce UR na úrovni státu/kraje	18
3.	Politické strany nepovažují UR za prioritu	17
4.	Nedostatečná propagace/podpora UR ze strany veřejné správy	15
5.	Nedostatek finančních prostředků	12
6.	Právní úpravy	10
7.	Nedostatečná propagace/podpora UR ze strany NNO	9

Na otázku – *Existují v Ústeckém kraji pozitivní příklady prosazování udržitelného rozvoje v praxi* – odpovídali všichni respondenti. Celých 60 % expertů odpovědělo na otázku kladně a jmenovalo konkrétní příklady – nejčastěji byla uváděna:

- revitalizace krajiny po r. 1990 a projekty rekultivací území po těžbě uhlí (MUS, SD), např. hydrická forma rekultivace Chabařovického jezera – 4 respondenti.

Další pozitivní příklady:

- ekologické zemědělství;
- Eurotram;
- existence chráněných oblastí;
- Mikroregion Integro;

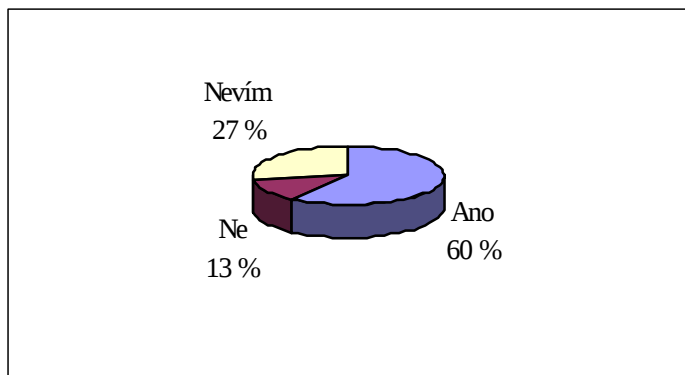
- obnova stávajících výroby;
- Papírna Štětí (EMAS a ISO 14000);
- rozvoj turistiky šetrné k životnímu prostředí a propagace Národního parku České Švýcarsko;
- rozvojové dokumenty regionu Českého Švýcarska;
- turistická hra „Vandrování po Tolštejnském panství;“
- a další příklady, jenž jsou součástí přílohy.

Tato otázka odhalila, že ne všichni respondenti znají problematiku udržitelného rozvoje. Jeden z expertů například uvedl jako pozitivní příklad rozvoj průmyslových zón a další respondent průmysl v kraji. Pouze 13 % expertů si myslí, že v kraji neexistují pozitivní příklady a 27 % neví (tab. 5, graf 3).

Tab. 5. Existují v Ústeckém kraji pozitivní příklady prosazování udržitelného rozvoje v praxi?

Odpověď	Počet odpovědí	%
Ano	18	60
Ne	4	13
Nevím	8	27

Graf 3. Existují v Ústeckém kraji pozitivní příklady prosazování udržitelného rozvoje v praxi?

Shrnutí

Současný vývoj je převážnou částí expertů (76 %) hodnocen záporně. Nejkritičtější je podle nich situace v oblasti lidských zdrojů a malého a středního podnikání. Nicméně 56 % expertů považuje změnu současného stavu směrem k udržitelnosti v horizontu 5 – 10 let za reálnou. Za největší překážky bránící změně je považována neochota veřejnosti změnit životní styl a neexistující koncepce udržitelného rozvoje jak na úrovni kraje, tak na úrovni státu. V kraji již dnes existuje řada pozitivních příkladů prosazování udržitelného rozvoje v praxi – konkrétní příklady uvedlo 60 % expertů. Nejvíce byla citována revitalizace krajiny po roce 1990 a projekty rekultivací území po těžbě uhlí. Pouze 13 % expertů se domnívá, že takovéto příklady v praxi neexistují. Průzkum již v této fázi odhalil, že někteří respondenti mají o udržitelném rozvoji nízké povědomí.

4.2. Vztah organizací/firem k udržitelnému rozvoji

V této části měli experti za úkol posoudit vztah organizace, ve které pracují, k udržitelnému rozvoji. V první části experti odpovídali na otázku: *Myslíte si, že se může Vaše organizace v budoucnosti rozvíjet/prosperovat v rámci principů udržitelného rozvoje?* 40 % expertů se domnívá, že jejich firma/organizace se může rozvíjet v rámci principů udržitelného rozvoje, 53 % expertů se domnívá, že se jejich organizace může vyvíjet v rámci principů udržitelného rozvoje pouze za těchto podmínek:

- budeme mít dostatek finančních prostředků – 5 respondentů.

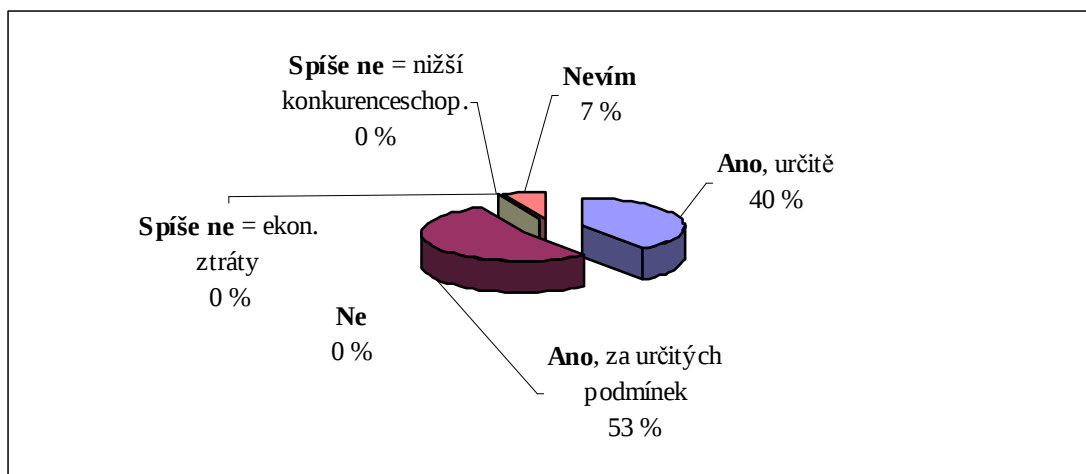
Po jednom respondentovi – bude-li:

- existovat spolupráce s dalšími NNO – propagace myšlenek udržitelného rozvoje a šetrné turistiky v Národním parku České Švýcarsko;
- fungovat komunitní plánování;

- Krajský úřad efektivně komunikovat s podnikateli a bude-li vytvořena a dodržována jednotná strategie;
- úspěšně využito fondů EU;
- zajištěn soulad ekonomických podmínek se státem požadovanými hodnotami;
- zajištěna koncepční činnost;
- zajištěna politická podpora;
- zajištěna politická podpora na úrovni města;
- zajištěna větší koordinace;
- zajištěno větší množství odborníků;
- změněna legislativa;
- změněna vláda;
- změněno rozpočtové určení daní.

Pouze 2 experti nedokázali na otázku odpovědět (viz graf. 4).

Graf 4. Myslíte si, že se může Vaše organizace v budoucnosti rozvíjet/prosperovat v rámci principů udržitelného rozvoje?

V dalších otázkách respondenti odpovídali, zda v rámci provozu jejich organizace:

- používají především recyklovaný papír;
- třídí odpad;
- dávají přednost hromadné dopravě;
- zpracovávají plány, směrnice apod. pro provoz šetrný k životnímu prostředí (ekologický audit...).

Pokud respondent odpověděl na otázku *ne*, byl požádán o uvedení jednoho či více důvodů, proč odmítají využívat ekologicky šetrnější variantu. Výsledky jsou graficky znázorněny v grafu č. 5.

Převážně recyklovaný papír používá pouze 27 % respondentů, 73 % respondentů recyklovaný papír nepoužívá, protože:

- recyklovaný papír ničí techniku – 11 respondentů;
- není dostatečná nabídka recyklovaného papíru – 3 respondenti.

Vždy 1 respondent:

- ještě nemáme sídlo – jsme nově vzniklé sdružení;
- máme staré zásoby kancelářského papíru;
- recyklovaný papír je cenově nevýhodný;
- máme organizační potíže;
- máme špatnou techniku;
- vytvořené zprávy musí být na bílém papíře.

Zatímco recyklovaný papír respondenti používají spíše výjimečně, *odpad ve své organizaci/firmě třídí* plných 77 % respondentů – pouze 27 % (6 expertů) odpad netřídí, a to proto, že:

- ještě nemáme sídlo;
- třídí jen papír;
- nemáme nádoby na papír.

Přednost hromadné dopravě dává 43 % respondentů, 57 % respondentů dává přednost osobní dopravě, protože:

- hromadná doprava je časově náročná – 11 respondentů;
- hromadná doprava je drahá – 11 respondentů.

Jeden respondent:

- pracuji v zemědělství, kde nelze využívat hromadnou dopravu;
- využíváme spíše služební vozy.

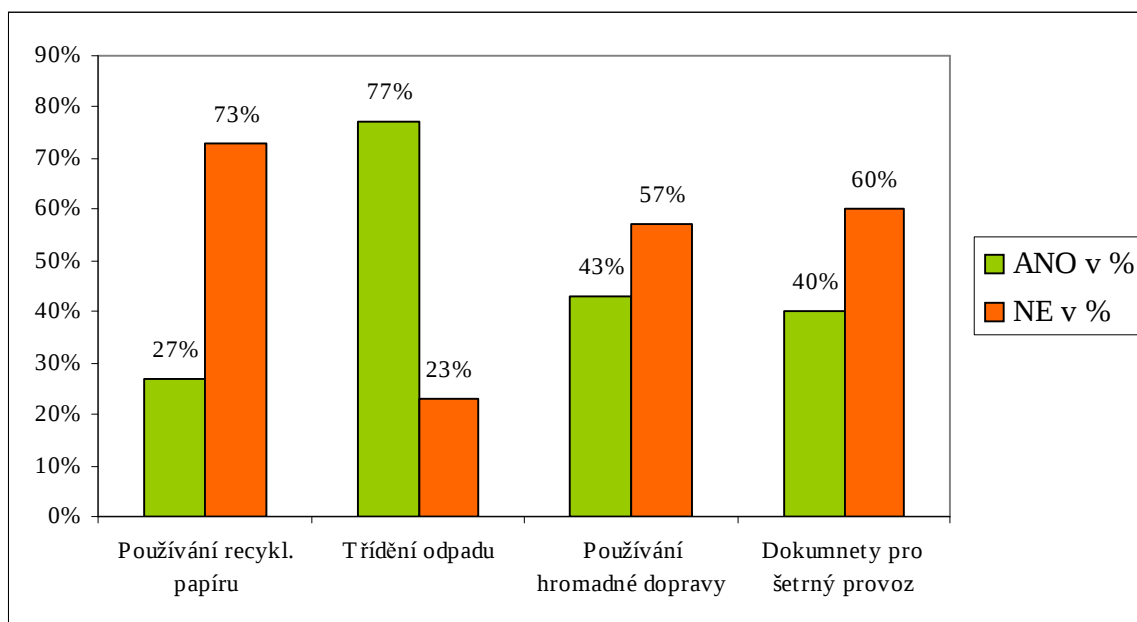
40 % respondentů pracuje ve firmě/organizaci, která *zpracovává plány, směrnice apod. pro provoz šetrný k životnímu prostředí*. Experti, v jejichž firmách se obdobné dokumenty nezpracovávají, uvádějí jako hlavní důvody:

- nepřísluší nám to – 9 respondentů.

Po 1 respondentovi:

- není to prioritou;
- existujeme krátce;
- zabýváme se jinou činností;
- naše činnost nemá přímý dopad na životní prostředí;
- nemáme důvod ani metodiku pro tvorbu těchto dokumentů;
- není to legislativně vyžadováno.

Graf 5. Provozujete v rámci Vaší organizace/firmy uvedené činnosti?

Celých 46 % expertů pracuje ve firmách/organizacích, které plánují *zavádění dalších opatření ke zmírnění negativních dopadů jejich činnosti na životní prostředí*. Jedná se o následující opatření:

- desatero domácí ekologie;
- koncepci environmentální výchovy;
- konkrétní projekty;
- obchvat města Klášterec nad Ohří;
- rozšíření sběrných míst;

- rozvoj třídění odpadů;
- snížení papírování a reorganizace;
- vytvoření pravidel o chování dalších subjektů;
- zákaz kouření na pracovišti;
- založení ekologického centra;
- zavádění technologie s nižší spotřebou energie (čerpadla), využívání frekvenčních měničů;
- zavedení kontejnerů na tetrapack;
- zavedení recyklovaného papíru;
- zpracování projektů v chemickém průmyslu a v krajině ekologii;
- zvýšení účinnosti čištění provozovaných čistíren odpadních vod a úpraven důlních vod.

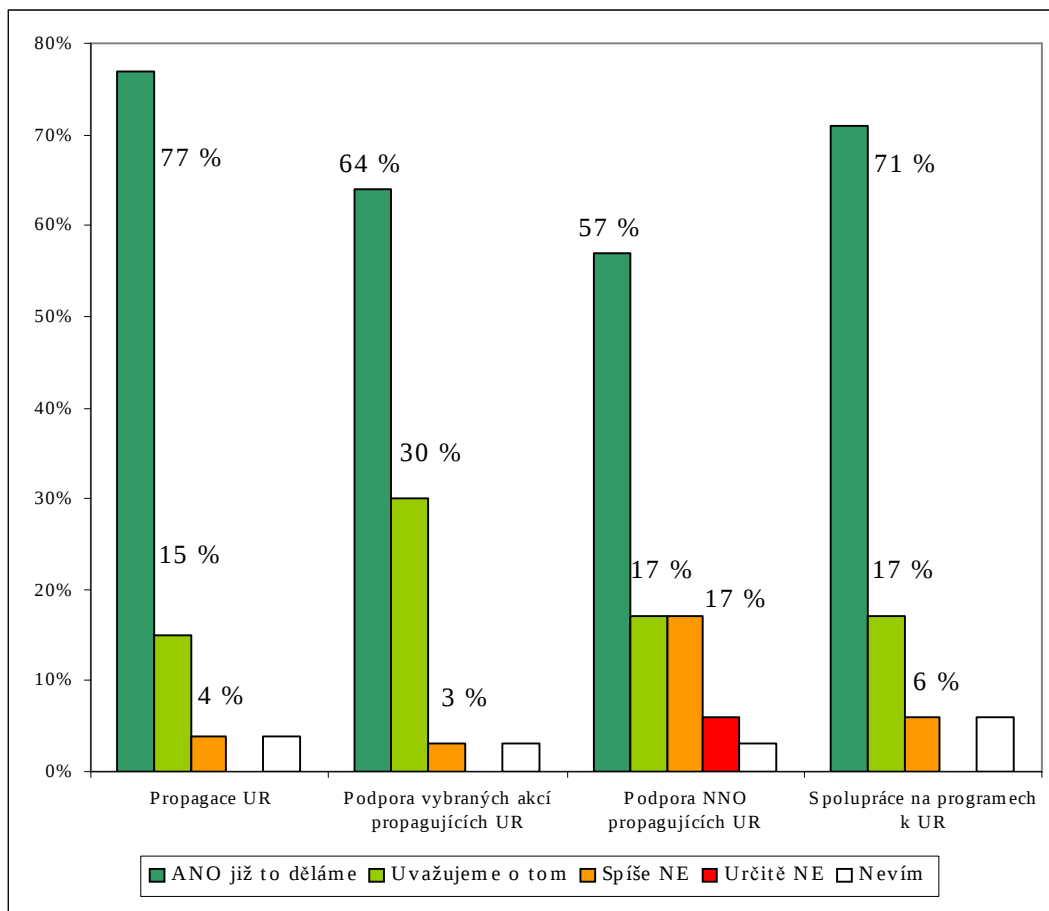
V poslední části tohoto bloku respondenti odpovídali na otázku, zda je jejich organizace ochotná:

- *propagovat udržitelný rozvoj;*
- *podporovat vybrané akce propagující udržitelný rozvoj;*
- *podporovat NNO, které se věnují udržitelnému rozvoji;*
- *spolupracovat na programech podporujících udržitelný rozvoj.*

Respondenti měli na výběr z následujících odpovědí:

- *ano, již to děláme;*
- *uvažujeme o tom;*
- *spíše ne;*
- *určitě ne;*
- *nevím.*

Graf 6. Ochota organizací, ve kterých respondenti pracují, (ne)podporovat uvedené činnosti:

Organizace, ve kterých respondenti pracují/působí, v současnosti nejčastěji propagují udržitelný rozvoj (77 %) nebo spolupracují na programech propagujících udržitelný rozvoj (71 %). Nejméně ochotné jsou organizace podporovat nestátní neziskové organizace, které se věnují problematice udržitelného rozvoje: pouze 57 % NNO aktivně podporuje, naopak 6 % tuto podporu odmítá. Do budoucna firmy nejčastěji plánují podporovat konkrétní vybrané akce podporující udržitelný rozvoj.

Shrnutí

V části, která se dotýkala postojů a vztahů organizací (ve kterých experti pracují), zazněly k udržitelnému rozvoji negativní odpovědi pouze výjimečně. Téměř 93 % expertů se domnívá, že organizace, ve kterých působí se *určitě ano* nebo *ano, za určitých podmínek* může vyvíjet/prosperovat v rámci principů udržitelného rozvoje. Nejčastěji zaznělo, že tento vývoj by mohl ohrozit nedostatek finančních prostředků. Organizace, ve kterých experti pracují, se snaží minimalizovat škody na životním prostředí nejčastěji tříděním odpadů (77 % expertů) a využíváním hromadné dopravy (43 %). Recyklovaný papír používá pouze 27 % organizací, ve kterých respondenti působí. Nejčastější důvody pro používání spíše kancelářského papíru jsou ty, že recyklovaný papír ničí techniku a navíc na trhu není dosud dostatečná nabídka tohoto sortimentu. Dokumenty pro provoz šetrný k životnímu prostředí zpracovává 40 % firem, ve kterých respondenti působí. Většina organizací si myslí, že jim tato činnost nepřísluší. Mimo uvedených aktivit 46 % firem plánuje další opatření ke zmírnění negativních dopadů činnosti firmy na životní prostředí, a to například: desatero domácí ekologie, zavádění kontejnerů na tetrapack, zákaz kouření na pracovišti a další. Na konci tohoto bloku otázek respondenti odpovídali, do jaké míry je jejich organizace ochotná podporovat či propagovat udržitelný rozvoj. Řada organizací již teď propaguje udržitelný rozvoj (77 %) nebo spolupracuje na programech propagujících udržitelný rozvoj. Nejmenší podporu má podpora NNO, které propagující udržitelný rozvoj – 6 % firem by tyto organizace určitě nepodpořilo.

4.3. Spolupráce veřejné správy s občanskou společností

V této části rozhovoru byly expertům položeny tři otevřené otázky. První otázka zněla: *Jaké konkrétní druhy pomoci vaše instituce/organizace potřebuje od státní správy pro účinné uplatňování udržitelného rozvoje v praxi?* Nejčastější odpovědi byly:

- vhodnou legislativu – 6 respondentů;
- finanční pomoc – 5 respondentů;
- dotační programy – 2 respondenti;
- metodickou pomoc – 2 respondenti;
- změnu legislativy – 2 respondenti;
- lepší komunikaci – 2 respondenti.

Dále v odpovědích zaznělo:

- dokončení státní koncepce udržitelného rozvoje;
- důkladnější metodiky k zákonům bez časové prodlevy;
- informace – propojení;
- informace a statistiku;
- informovanost všech složek;
- jasná pravidla;
- metodiku z celospolečenského pohledu;
- osvětu pro veřejnou správu;
- podpora odbytových družstev;
- politická podpora vlády;
- politicko společenskou vizi, kam směřujeme;
- pomoc s technickým vybavením kateder;
- propagaci udržitelného rozvoje;
- provádět změny norem s větším předstihem před požadovanou účinností, aby mohly organizace adekvátně reagovat na změnu podmínek;
- respektování připomínek z praxe;
- rozvoj lidských zdrojů v této oblasti;
- snížení počtu nařízení;
- standardizace typů služeb;

- školský zákon;
- vymahatelnost pohledávek;
- vymahatelnost práva;
- zajištění informovanosti veřejnosti;
- zlepšení indikační schopnosti orgánů správy v sociální a environmentální oblasti.

Na otázku: *Jaké konkrétní druhy pomoci vaše instituce/organizace potřebuje od krajské veřejné správy pro účinné uplatňování udržitelného rozvoje v praxi?* Nejčastější odpovědi byly:

- informace – 3 respondenti;
- finance – 2 respondenti;
- informovanost o záměrech obcí – 2 respondenti;
- intenzivnější komunikaci – 2 respondenti;
- komunikační uzel/kanál – 2 respondenti;
- koncepční řešení (koordinace/metodika) – 2 respondenti;
- spolupráci – 2 respondenti.

Další druhy pomoci:

- dokončení krajské koncepce udržitelného rozvoje;
- eliminace vlivových skupin při přijímání opatření;
- existence zemědělské koncepce;
- jasné programy v oblastech odpadového hospodářství;
- majetkové záležitosti (cyklostezky ...);
- metodická pomoc při zprostředkování informací z centrální roviny;
- otevřená komunikace a spolupráce;
- prostorové a ekonomické podmínky výuky;
- pružnost samosprávy (bez časové prodlevy);
- převzetí některých našich aktivit do plánu rozvoje kraje;
- respektování názorů menšin;
- specifikaci kompetencí;
- stanovení jednoznačných pravidel pro dobývání nerostů ve vztahu k území (ekolog. limity);
- stimulující dotační programy;
- strategické dokumenty (koncepce, akční plán) v oblasti UR, které budou vyjádřením politické vůle Ústeckého kraje aktivně se podílet na prosazování myšlenek UR a jejich konkrétní podpora (grantové programy zaměřené na projekty respektující myšlenky UR);
- užší spolupráce při určitých programech;
- vyjasnit roli strategie udržitelného rozvoje pro další strategické dokumenty a její závaznost;
- zajistit informovanost úředníků.

Na otázku: *Jaké konkrétní druhy pomoci vaše instituce/organizace potřebuje ze strany obcí pro účinné uplatňování udržitelného rozvoje v praxi?* Odpovědi:

- ochotu spolupracovat (spolupodílet se) na projektech – 2 respondenti;
- kooperaci a koordinaci – 2 respondenti;
- spolupráci a komunikaci – 2 respondenti;
- informovanost (firem o projektech) – 2 respondenti;
- aktivní spolupráci úředníků;
- aktivní spolupráci při přípravě a realizaci strategických dokumentů (Plán péče o Národní park);
- obranu proti nadměrnému množství průmyslových zón (územní plány);
- finance;
- naplňování krajských koncepcí;
- pochopit, co to je UR (malé obce);
- prostorové a ekonomické podmínky výuky;
- přijetí Kraje jako zastřešující organizace;
- příprava projektů, které můžeme financovat v rámci revitalizace;
- respektování jednotné strategie;
- užší spolupráce se samosprávou (pružnost);
- vhodné myšlení a chování, přizpůsobení se potřebám celku;

- vstřícnost;
- vytvoření sdružení obcí;
- zapojení se do spolupráce v rámci integrované dopravní struktury;
- znalost zákonů.

Shrnutí

Respondenti měli říci, jakou pomoc potřebují od státní správy, krajské veřejné správy a od obcí pro účinné uplatňování udržitelného rozvoje v praxi. Přestože se jednalo o otevřené otázky, některé odpovědi zazněly vícekrát. Oproti předpokladům potřeba finanční pomoci nezazněla ani jednou na „prvním“ místě – neměla největší četnost. Od státní správy by organizace, ve kterých respondenti pracují, potřebovaly zejména vhodnou legislativu, dále finanční pomoc, dotační a metodickou pomoc. Od krajské správy je nejvíce pocítována potřeba informací, financí, informovanosti o záměrech obcí; a od obcí se očekává ochota spolupracovat, kooperace a koordinace a informace.

4.4. Posouzení základních strategických dokumentů Ústeckého kraje

Jedním z hlavních kritérií při výběru respondentů byla znalost problematiky kraje a strategických dokumentů kraje. Experti měli za úkol *posoudit z hlediska udržitelného rozvoje tyto dokumenty*:

- *Program rozvoje Ústeckého kraje;*
- *Územně plánovací dokumentace obcí;*
- *Strategii rozvoje venkovských oblastí.*

Respondenti byli dotazováni zda:

- *znají hlavní cíle uvedených dokumentů;*
- *jsou tyto cíle v souladu s principy udržitelného rozvoje (otevřená otázka);*
- *mají výhrady k některým cílům a navrhovaným opatřením k jejich realizaci (otevřená otázka);*
- *kterou oblast považují za nejkritičtější (otevřená otázka).*

Pokud respondent odpověděl na první otázku, že daný dokument nezná, neodpovídal na další otázky vztahující se k posouzení dokumentu.

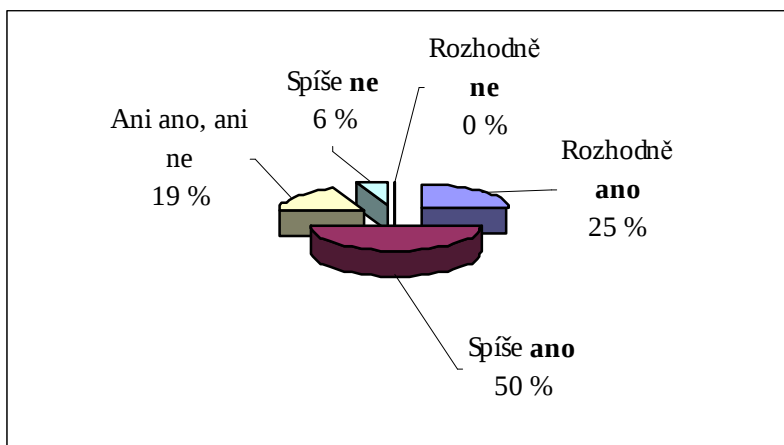
4.4.1. Posouzení Programu rozvoje Ústeckého kraje

Program rozvoje Ústeckého kraje a jeho hlavní cíle zná 57 % expertů (viz tab. 6). Experti, kteří odpověděli na otázku kladně, hodnotili Program z hlediska principů udržitelného rozvoje. Program je respondenty hodnocen spíše kladně: 25 % z odpovídajících expertů odpovědělo, že dokument je rozhodně v souladu s principy udržitelného rozvoje, 50 % že spíše ano, 19 % se domnívá, že dokument je v této oblasti neutrální a pouze 6 % respondentů si myslí, že dokument je v rozporu s principy udržitelného rozvoje (viz graf 7).

Tab. 6. Znáte hlavní cíle prioritních oblastí Programu rozvoje Ústeckého kraje?

Odpověď	Počet odpovědí	%
Ano	17	57
Ne	13	43
Celkem	30	100

Graf 7. Jsou cíle prioritních oblastí Programu rozvoje Ústeckého kraje v souladu s principy udržitelného rozvoje?

Experti vyslovili výhrady k těmto strategickým cílům prioritních oblastí a navrhovaným opatřením k jejich realizaci:

- k dopravě – 2 respondenti;
- k neudržitelnému rozvoji infrastruktury – 2 respondenti.

Po jednom respondentovi:

- k cestovnímu ruchu, který není prioritou č. 1;
- k jednostranné podpoře ekonomického rozvoje s nízkou orientací na ochranu životního prostředí;
- k nízké pozornosti věnované ekologické výchově obyvatelstva;
- k pojetí ekonomického rozvoje (růstu);
- k přílišné obecnosti, neměřitelnosti navrhovaných cílů a opatření;
- k oblasti lidských zdrojů;
- koncepce není úplně správně propojená – se vším se teprve začíná;
- nejsou tam zahrnuty všechny oblasti sociálních služeb.

Situace je podle expertů nejkritičtější v oblasti:

- celkově – oblasti nejsou zaměřeny na občana;
- dopravní obslužnosti;
- ekologické výchovy – malá pozornost věnovaná výchově obyvatelstva;
- jednostranné podpory ekonomického rozvoje s nízkou orientací na ochranu životního prostředí;
- nezaměstnanosti;
- prostředků – není zaměření na účel vynaložených prostředků;
- průmyslu – vysoká koncentrace průmyslu v místě a závislost na několika málo ekonomických subjektech (město/region);
- venkova – podcenění rozvoje venkova;
- zapojování institucí;
- zdravotnictví.

4.4.2. Posouzení územně plánovacích dokumentací obcí

Územně plánovací dokumentace obcí zná pouze 13 % expertů – tedy 4 respondenti, 87 % respondentů dokumentace nezná (viz tab. 8). Experti, kteří dokumentace znají se k nim vyjádřili kladně: jeden expert považuje dokumentace za rozhodně v souladu s principy udržitelného rozvoje, tři experti za spíše v souladu s principy udržitelného rozvoje.

Tab. 8. Znáte územně plánovací dokumentace obcí?

Odpověď	Počet odpovědí	%
Ano	4	13
Ne	26	87
Celkem	30	100

Výhrady byly pouze k těmto aktivitám souvisejícím s územním plánováním a s využíváním krajiny:

- k Plánu péče – ke stavebním limitům;
- k podpoře módních trendů bez ohledu na ekonomický přínos;
- k političnosti bez vazeb na širší vztahy;
- k přílišné podpoře průmyslových zón.

4.4.3. Posouzení Strategie rozvoje venkovských oblastí Ústeckého kraje

Rovněž Strategii rozvoje venkovských oblastí zná pouze 13 % expertů – tj. 4 respondenti (viz tab. 9). Tři považují Strategii za rozhodně v souladu s principy udržitelného rozvoje, jeden expert hodnotil Strategii jako spíše v souladu s těmito principy.

Tab. 9. Znáte Strategii rozvoje venkovských oblastí ÚK?

Odpověď	Počet odpovědí	%
Ano	4	13
Ne	26	87
Celkem	30	100

Výhrady měli experti pouze k těmto aktivitám:

- k velké rozloze chráněné krajiny v kraji;
- k zemědělské politice EU;
- ke změnám schváleným na úrovni obcí.

Shrnutí

Znalost základních strategických dokumentů kraje byla u respondentů podstatně nižší než jsme očekávali. Program rozvoje zná a dokáže posoudit 57 % respondentů, územní plány obcí a Strategii rozvoje venkovských oblastí Ústeckého kraje dokáže posoudit pouze 13 % respondentů, což je velmi malá skupina – tedy 4 dotazovaní. K Programu rozvoje mají experti výhrady nejvíce ke zpracování dopravy a k řešení infrastruktury. Za kritickou je považována např. oblast zdravotnictví a průmyslový rozvoj. Územně plánovací dokumentaci posoudili pouze 4 experti, kteří ji považují v jednom případě za rozhodně v souladu s principy udržitelného rozvoje a ve třech případech za spíše v souladu. Výhrady mají například k těmto aktivitám: k přílišné podpoře rozvoje průmyslových zón či přílišné političnosti dokumentů. Ke Strategii venkovských oblastí se vyjádřili rovněž 4 respondenti. Tři respondenti Strategii považují za rozhodně v souladu s principy udržitelného rozvoje a jen jeden za spíše v souladu. Výhrady mají například ke změnám schváleným na úrovni obcí a v jednom případě respondentovi vadí plocha chráněných území, kterou považuje za příliš velkou.

4.5. Prioritní strategické cíle udržitelného rozvoje Ústeckého kraje v jednotlivých oblastech

Tato část rozhovorů směřovala k budoucímu vývoji Ústeckého kraje. Respondenti měli za úkol seřadit v jednotlivých oblastech cíle dle jejich důležitosti (viz tab. 10 – 14). Cíle byly posuzovány pro oblast:

- *ekonomického rozvoje;*
- *kvality života;*
- *infrastruktury;*
- *životního prostředí;*
- *rozvoje venkova, lesnictví a multifunkčního zemědělství.*

Tab. 10. Pořadí cílů v oblasti ekonomického rozvoje

Pořadí	Oblast
1.	Podpora zakládání a rozvoje malých a středních podniků – <i>vytváření nových pracovních příležitostí včetně oblasti cestovního ruchu zaměřeného na environmentálně šetrné formy turismu</i>
2.	Rozvíjení podnikatelských aktivit šetrných k životnímu prostředí
3.	Snížování energetické a surovinové náročnosti výroby – <i>podpora zavádění nových technologií a vyššího podílu recyklace</i>
4.	Monitorování a revitalizace nevyužívaných a nedostatečně využívaných ploch a objektů v urbanizovaném prostředí i ve „volné“ krajině
5.	Zavádění systémů environmentálního řízení (EMAS, ISO 140000)
6. – 7.	Environmentálně šetrné a efektivní hospodaření veřejné správy – <i>zelené nakupování...</i>
6. – 7.	Zřízení regionálního centra pro vědu, výzkum a nové technologie propojeného s Univerzitou J. E. Purkyně

Tab. 11 Pořadí cílů v oblasti kvality života

Pořadí	Oblast
1.	Vytváření nových pracovních míst v environmentálně příznivých oborech – <i>například agroturistika, sanace ekologických zátěží...</i>
2.	Zlepšování kvality života obyvatel Ústeckého kraje – <i>zlepšování zdravotní a sociální péče</i>
3.	Zavádění vzdělávání, výchovy a osvěty k udržitelnému rozvoji – <i>environmentální, gender a multikulturní výchova</i>
4.	Vytváření grantových programů pro řešení projektů udržitelného rozvoje
5.	Efektivnější zapojení veřejnosti do rozhodování na krajské i obecní úrovni
6.	Snížení míry sociálního vyloučení
7.	Rozvíjení systémů veřejně prospěšných prací pro nezaměstnané a pro odsouzené osoby

Tab. 12. Pořadí cílů v oblasti infrastruktury

Pořadí	Oblast
1.	Rekonstrukce a modernizace regionální silniční a železniční sítě
2.	Dořešení kanalizace a čištění odpadních vod v I. etapě v sídlech nad 5000 obyvatel a na územích zvýšené citlivosti a ve II. etapě v sídlech nad 2000 obyvatel
3.	Soulad územně plánovací dokumentace s principy UR
4.	Vytvoření kvalitního systému informační a komunikační infrastruktury
5.	Rekonstrukce vodárenské sítě, dostavba veřejných vodovodů
6.	Růst podílu environmentálních pohonných hmot ve veřejné dopravě
7.	Omezování dopravy a dopravních potřeb přímo u zdroje

Tab. 13. Pořadí cílů v oblasti životního prostředí

Pořadí	Oblast
1.	Podpora technologií šetrných k životnímu prostředí
2.	Implementace principů UR do rozvojových strategií obcí Ústeckého kraje
3.	Zlepšení hospodaření s půdou, odstraňování starých ekologických zátěží
4. – 5.	Podpora opatření ke snížení emisí znečišťujících látek
4. – 5.	Účast veřejnosti na zpracování a realizaci akčních programů ochrany ŽP
6.	Zvyšování environmentálního povědomí občanů
7.	Analýzy stavu ŽP zahrnující limity pro strategické plánování obcí

Tab. 14. Pořadí cílů v oblasti rozvoje venkova, lesnictví a multifunkčního zemědělství

Pořadí	Oblast
1.	Podpora zakládání malých a středních podniků, které zpracují primární suroviny přímo v kraji a produkuje výrobky s vysokou přidanou hodnotou
2.	Vytváření nových pracovních příležitostí na venkově s využitím lokální a regionální produkce
3.	Podpora obnovování tradičních a rozvíjení netradičních odvětví rostlinné a živočišné zemědělské produkce
4.	Revitalizace obcí a malých měst a rekonstrukce jejich historického vzhledu a tradic
5.	Podpora udržitelných forem lesnického hospodaření se zdůrazněním mimoprodukčních funkcí lesa
6.	Zvýšení rozlohy ploch biomasy pěstované pro energetické využití
7.	Zvýšení rozlohy ploch multifunkčního zemědělství

V další části rozhovorů mohli experti uvést další dosud neuvedené cíle, které jim v uvedených oblastech chybí.

Experti navrhli do *ekonomické oblasti* zařadit následující cíle:

- nabídku rekvalifikačních programů zaměřených na udržitelný rozvoj;
- úpravy na centrální úrovni (environmentální aktivity se vyplatí – ekologická daňová reforma ...);
- přednostní využívání brownfields před zabíráním nové půdy;
- zpřísnění restriktivních opatření pro podnikatelské subjekty nerespektující strategické cíle udržitelného rozvoje Ústeckého kraje (právní úpravy);
- rozvoj tradičního průmyslu ve vztahu k UR v oblasti ekonomiky a sociálních otázek.

Do *oblasti kvality života* byly doplněny tyto cíle:

- duchovní obnova obyvatel Ústeckého kraje (pocit odpovědnosti a sounáležitosti s místem, kde lidé sami žijí a pracují);
- kvalitnější využívání volného času (sport, kultura, cestovní ruch...);
- obnova přirozených emočních vazeb obyvatelstva ke krajině a veřejnému prostoru;
- správná (spravedlivá) míra sociálního přístupu k menšinám;
- větší podpora akcí sportovního charakteru pro mládež;
- zvýšení informovanosti a osvěty.

Do *oblasti infrastruktury* byly k doplnění navrženy tyto cíle:

- dokončení dálnice D8;
- modernizace silniční sítě;
- podpora a udržení sítě veřejné hromadné dopravy;
- podpora místní soběstačnosti bez zvyšování umělé mobility;
- výstavba jezů na dolním toku Labe;
- zajištění integrovaného dopravního systému (autobus/železnice) a obslužnosti;
- zajištění obslužnosti obcí.

Do *oblasti životního prostředí* byly navrženy k doplnění tyto cíle:

- zvýšení kvality a využívání ÚSES v územním plánování;
- podpora aktivit směřujících k eliminaci odpadů (separace a recyklace odpadů);
- obnova krajinných struktur včetně hydrologické sítě.

Do *oblasti zemědělství, lesnictví a venkova* byly navrženy tyto cíle:

- zvýšení péče o venkovní krajinu (údržba stávajících cest, sakrálních staveb ...);
- obnova tradičních řemesel.

Experti mohli rovněž navrhnout další oblasti pro specifikaci cílů. K doplnění byly navrženy tyto oblasti:

- aktivní politika směřující k zapojení obyvatel do výměny informací a zkušeností s obyvateli ostatních regionů ČR a dalších zemí;

- energetickou koncepci;
- environmentální vzdělávání, osvěta a výchova;
- institucionální zabezpečení udržitelného rozvoje (systém rozdělení kompetencí a odpovědnosti mezi jednotlivé články veřejné správy a další aktéry);
- kontrola a vyhodnocování vývoje, doporučování úprav ...;
- městské aglomerace;
- návaznost na další regiony;
- nejistota obyvatelstva ohledně možnosti návratu sudetských Němců;
- podnikatelské prostředí a jeho samosprávné instituce – jeho neopominutelnost při tvorbě regionální a státní legislativy;
- program na začlenění všech sociálních skupin do běžného života;
- sociálně zdravotní služby;
- stálá komunikace shora a zdola a nacházení nejširšího konsensu;
- školství;
- těžba nerostů;
- zdravotnictví;
- změna společenského mikroklimatu směrem k udržitelnému rozvoji.

Shrnutí

Experti určili pořadí hlavních cílů pro jednotlivé oblasti. V oblasti ekonomického rozvoje považují za nejdůležitější tyto cíle: podporu malého a středního podnikání; rozvíjení podnikatelských aktivit šetrných k životnímu prostředí a snižování energetické a surovinové náročnosti výroby. V oblasti kvality života považují za nejdůležitější vytváření nových pracovních míst v environmentálně příznivých oborech, zlepšování kvality života obyvatel kraje a zavádění vzdělávání, výchovy a osvěty k udržitelnému rozvoji. V oblasti infrastruktury je podle respondentů nejdůležitější rekonstrukce a modernizace silniční a železniční sítě, dořešení kanalizace a čištění odpadních vod a soulad územně plánovací dokumentace s principy udržitelného rozvoje. V oblasti životního prostředí je nejdůležitější podpora technologií šetrných k životnímu prostředí, implementace principů udržitelného rozvoje do strategií obcí a zlepšování hospodaření s půdou včetně odstraňování starých ekologických zátěží. V oblasti rozvoje venkova, lesnictví a multifunkčního zemědělství je považována za nejdůležitější podpora zakládání malých a středních podniků, které zpracují primární suroviny přímo v kraji a produkují výrobky s vysokou přidanou hodnotou, vytváření nových pracovních příležitostí na venkově s využitím lokální a regionální produkce a podpora obnovování tradičních a rozvíjení netradičních odvětví rostlinné a živočišné zemědělské produkce. Experti měli možnost do každé oblasti navrhnout ještě další cíle. Do ekonomické oblasti například upřednostňování využívání brownfields před zabíráním nové půdy, do oblasti kvality života obnovu přirozených emočních vazeb obyvatelstva ke krajině a veřejnému prostoru; do oblasti infrastruktury podporu místní soběstačnosti bez zvyšování umělé mobility; do oblasti životního prostředí podporu aktivit směřujících k eliminaci odpadů a do oblasti zemědělství a lesnictví podporu tradičních řemesel. Experti měli rovněž možnost navrhnout další oblasti cílů – povětšinou byly místo oblastí navrženy spíše cíle, například energetická koncepce, městské aglomerace apod. Zvlášť bylo navrženo řešit zdravotnictví.

4.6. Potenciál Univerzity Jana Evangelisty Purkyně a občanů Ústeckého kraje pro uplatňování principů udržitelného rozvoje v praxi

V poslední části rozhovorů měli respondenti za úkol navrhnout, jak by mohli Univerzita J. E. Purkyně (UJEP) a občané kraje přispět k praktickému uplatňování principů udržitelného rozvoje v praxi.

Několik respondentů se nezávisle na sobě shodlo, že univerzita může svým vědeckým a technickým potenciálem napomoci praktickému uplatňování principů udržitelného rozvoje v praxi:

- zaměřováním diplomových prací na regionální problematiku – 6 respondentů;
- vzděláváním a osvětou širší veřejnosti – 5 respondentů;
- vytvářením posudků a oponentur krajským strategiím – 3 respondenti;
- výzkumem, monitoringem stavu a jeho vyhodnocováním – 3 respondenti;
- zpracováním analýz – 2 respondenti.

Po jednom respondentovi:

- aktivitami zaměřenými na celý region, ne jen na Ústí;
- zařazením studijních plánů zaměřených na problematiku udržitelného rozvoje;
- intenzivní výměnou zkušeností v oblasti udržitelného rozvoje se zahraničními vysokoškolskými institucemi;
- řešením otázky česko-německých vztahů;
- participací vědeckých kapacit na řešení problémů (a to nejen ÚJEP, ale všech VŠ);
- podporou průmyslového charakteru regionu ve vzdělávacím zařízení vysokoškolského typu, které dosud v regionu citelně chybí;
- podporou výzkumných projektů;
- poradenstvím;
- předáváním informací;
- především tím, že najde cestu k zákazníkům, tedy uživatelům výstupů;
- revitalizací krajiny;
- rychlým přenášením teoretických principů do praxe při navázání přímé spolupráce mezi VŠ, obcemi, městy a krajem;
- spoluprací na vědeckých a technických projektech;
- tvorbou nových studijních oborů;
- v rámci prací řešením dílčích problémů;
- vhodným myšlením a chováním, přizpůsobením se potřebám celku;
- vytvořením vzorkovny bioproduktů;
- zacílením projektů na udržitelný rozvoj;
- zapojením absolventů v Ústeckém kraji (zaměstnanost);
- zapojením profesorů do přípravy materiálů;
- zapojováním akademických pracovníků do výborů, komisí a pracovních skupin krajských a obecních orgánů;
- zvýšení zaměření studijních oborů na praxi;
- zvýšením kvalifikace pracovní síly;
- zvýšením měřitelnosti výstupů spolupráce.

Občané dle respondentů mohou přispět k prosazování udržitelného rozvoje v praxi těmito konkrétními aktivitami:

- tříděním odpadu – 11 respondentů;
- angažováním se ve správě věcí veřejných – 3 respondenti;
- když nebudou jen kritizovat a zapojí se – 3 respondenti;
- využíváním MHD ve větších městech – 3 respondenti;
- zájmem a péčí o své okolí (úklid, vedení dětí k udržitelnému rozvoji) – 3 respondenti;
- zájmem o akce, kde mohou něco ovlivnit – 3 respondenti;
- ekologickým životním stylem – 2 respondenti;
- hospodárností a šetrností – 2 respondenti.

Po jednom respondentovi:

- budou-li víc sportovat a zapojovat se do činností nestátních neziskových organizací;
- dáváním připomínek do rozhodovacích procesů;
- každodenním rozhodováním při nákupech v obchodech a preference ekologicky šetrných výrobků a služeb;
- kladným vztahem k jiným občanům;
- nakupováním biopotravin;
- pěstováním městské zeleně;
- podílením se na tvorbě a hodnocení implementace plánů;
- používáním recyklovaných materiálů;
- prací;
- seznámením se s problematikou a brát věci vážně;
- seznámením se s územním plánem kraje a rozhodováním o jeho částech;
- snížením množství chovaných zvířat;
- tím, že nebudou chovat psy a kočky;

- tím, že se nebudou zabývat chimérami, jako je udržitelný rozvoj a začnou se zabývat vyvážením známých dosažitelných hodnot;
- udržováním pořádku kolem sebe;
- využíváním hromadné dopravy;
- vyvíjením tlaku na politickou reprezentaci;
- zájmem o veřejné dění;
- zapojením se do nestátních neziskových organizací;
- změnou současných návyků (trávení volného času, fungování domácností).

Shrnutí

Experti navrhli sadu možných aktivit, kterými může přispět univerzita J. E. Purkyně a občané Ústeckého kraje pro uplatňování principů udržitelného rozvoje v praxi. Na některých aktivitách se shodlo více expertů. Univerzita může dle respondentů přispět zejména zaměřováním diplomových prací na regionální politiku problematiku, vzděláváním a širší osvětou, vytvářením posudků a oponentur krajským strategiím apod. Občané mohou napomoci zejména tříděním odpadů, angažováním se ve věcech veřejných, zájmem a péčí o svoje okolí a mnoha dalšími aktivitami.

5. Maketa dotazníku pro standardizované rozhovory s experty

Základní údaje

Obec:

Jméno a příjmení respondenta:

Název organizace:

Oblast činnosti:

☐ státní správa	☐ samospráva	☐ školství	☐ zdravotnictví
☐ sociální oblast	☐ cestovní ruch	☐ služby	☐ zemědělství
☐ těžký průmysl	☐ lehký průmysl	☐ jiné.....	

Trvalá udržitelnost by měla být chápána jako součást kultury společnosti a ne jako její doplněk. Udržitelnost je třeba promítnout do každodenních aktivit. Velkou chybou je domnívat se, že přírodu si můžeme "dovolit" začít chránit až při dosažení určitého stupně ekonomického rozvoje. Dnes jsme ve fázi, kdy respektování environmentálních limitů je nezbytnou podmínkou (dlouhodobého) ekonomického i sociálního rozvoje. Rozhodování na podkladě ekonomické efektivity omezuje možnosti volby budoucích generací.

Blok A) UDRŽITELNÝ ROZVOJ V ÚSTECKÉM KRAJI

1) *Považujete současný stav Ústeckého kraje (včetně rozvojových trendů) za dlouhodobě udržitelný?*

q Ano – *přejděte na otázku č. 5*

q Ne

q Nevím – *přejděte na otázku č. 5*

2) *Ve kterém sektoru společenských aktivit je situace nejkritičtější?*

(uvedené oblasti obodujte: 8 = nejdůležitější oblast; 1 = nejméně důležitá oblast)

... Malé a střední podnikání;

... Průmysl;

... Lidské zdroje (včetně sociální a kulturní oblasti);

... Infrastruktura;

... Životní prostředí;

... Cestovní ruch;

... Zemědělství a venkov;

... *jiné, napište:*

3) *Je zásadní změna současného stavu směrem k udržitelnosti reálná a uskutečnitelná v časovém horizontu 5 – 10 let?*

q Ano – *přejděte na otázku č. 5*

q Ne

q Nevím – *přejděte na otázku č. 5*

4) *Co v současnosti brání změnám směrem k udržitelnému rozvoji?*

(uvedené oblasti obodujte: 8 = nejdůležitější oblast; 1 = nejméně důležitá oblast)

... Právní úprava;

... Politické strany nepovažují udržitelný rozvoj za svou hlavní prioritu;

... Nedostatek finančních prostředků;

... Chybí reálná koncepce udržitelného rozvoje jak na úrovni státu, tak kraje;

... Neochota veřejnosti změnit životní styl a spotřební vzorce;

... Nedostatečná aktivita – propagace/podpora udržitelného rozvoje ze strany veřejné správy;

... Nedostatečná aktivita – propagace/podpora udržitelného rozvoje ze strany místních NNO;

... *jiné napište:*

5) Existují v Ústeckém kraji pozitivní příklady prosazování udržitelného rozvoje v praxi?

☐ Ano – uveďte jaké

☐ Ne

☐ Nevím/nedokáži posoudit

Blok B) VZTAH VAŠÍ ORGANIZACE/FIRMY K UDRŽITELNÉMU ROZVOJI

6) Myslíte si, že se může Vaše organizace v budoucnosti rozvíjet/prosperovat v rámci principů udržitelného rozvoje?

☐ Ano, určitě

☐ Ano, ale pouze za těchto podmínek/výjimek:

☐ Spíše ne – znamenalo by to pro nás značné ekonomické ztráty

☐ Spíše ne – nebyli bychom konkurenceschopní

☐ Ne – *uveďte, prosím, proč ne*

☐ Nevím, nedokážu posoudit

7) V rámci provozu Vaší organizace:

Používáte především recyklovaný papír	☐ ANO	☐ NE, protože
Třídíte odpad	☐ ANO	☐ NE, protože
Dáváte přednost hromadné dopravě	☐ ANO	☐ NE, protože
Zpracováváte plány, směrnice apod. pro provoz šetrný k ŽP (ekologický audit...)	☐ ANO	☐ NE, protože

8) Plánujete (další) zavádění opatření, která by zmírnila negativní dopady činnosti Vaší organizace na ŽP?

☐ Ano, plánujeme tato opatření:

☐ Ne

9) Je Vaše organizace ochotná:

Propagovat udržitelný rozvoj	☐ Ano, již to děláme	☐ Uvažujeme o tom,	☐ Spíše ne	☐ Určitě ne
Podporovat vybrané akce propagující UR	☐ Ano, již to děláme	☐ Uvažujeme o tom,	☐ Spíše ne	☐ Určitě ne
Podporovat nevládní organizace, které se věnují UR	☐ Ano, již to děláme	☐ Uvažujeme o tom,	☐ Spíše ne	☐ Určitě ne
Spolupracovat na programech podporujících UR	☐ Ano, již to děláme	☐ Uvažujeme o tom,	☐ Spíše ne	☐ Určitě ne
<i>Jiné - zapíšte</i>	☐ Ano, již to děláme	☐ Uvažujeme o tom,	☐ Spíše ne	☐ Určitě ne

Blok C) SPOLUPRÁCE MÍSTNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY S OBČANSKOU SPOLEČNOSTÍ

10) Jaké konkrétní druhy pomoci Vaše instituce/organizace potřebuje od státní správy pro účinné uplatňování udržitelného rozvoje v praxi?

?

11) Jaké konkrétní druhy pomoci Vaše instituce/organizace potřebuje od krajské veřejné správy pro účinné uplatňování principů udržitelného rozvoje v praxi?

?

12) Jaké konkrétní druhy pomoci Vaše instituce/organizace potřebuje od obcí pro účinné uplatňování principů udržitelného rozvoje v praxi?

? ...

Blok D) PROGRAM ROZVOJE ÚSTECKÉHO KRAJE

13) Znáte hlavní cíle prioritních oblastí Programu rozvoje Ústeckého kraje?

- ☐ Ano
- ☐ Ne – *přejděte, prosím, na otázku č. 17*

14) Jsou v souladu s principy udržitelného rozvoje?

- ☐ Rozhodně ano – *přejděte, prosím, na otázku č. 17*
- ☐ Spíše ano
- ☐ Ani ano, ani ne
- ☐ Spíše ne
- ☐ Rozhodně ne

15) Ke kterým strategickým cílům prioritních oblastí a navrhovaným opatřením k jejich realizaci máte výhrady?

?

16) Ve které oblasti je situace nejkritičtější?
?

Blok E) ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACE

17) Znáte územně plánovací dokumentace jednotlivých obcí natolik, abyste se k nim dokázal/a vyjádřit ve vztahu k udržitelnému rozvoji?

☐ Ano

☐ Ne – přejděte, prosím, na otázku č. 20

18) Jsou územně plánovací dokumentace jednotlivých obcí v souladu s principy udržitelného rozvoje?

☐ Rozhodně ano – přejděte, prosím, na otázku č. 20

☐ Spíše ano

☐ Ani ano, ani ne

☐ Spíše ne

☐ Rozhodně ne

19) Ke kterým aktivitám souvisejícím s územním plánováním a s využíváním krajiny máte připomínky?
?

Blok F) STRATEGIE ROZVOJE VENKOVSKÝCH OBLASTÍ ÚSTECKÉHO KRAJE
--

20) Znáte Strategii rozvoje venkovských oblastí Ústeckého kraje natolik, abyste se k ní dokázal/a vyjádřit ve vztahu k udržitelnému rozvoji?

☐ Ano

☐ Ne – přejděte, prosím, na otázku č. 23

21) Je Strategie rozvoje venkovských oblastí v souladu s principy udržitelného rozvoje?

☐ Rozhodně ano – přejděte, prosím, na otázku č. 23

☐ Spíše ano

☐ Ani ano, ani ne

☐ Spíše ne

☐ Rozhodně ne

22) Ke kterým aktivitám souvisejícím se Strategií rozvoje venkovských oblastí máte připomínky?
?

Blok G) PRIORITNÍ STRATEGICKÉ CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE ÚSTECKÉHO KRAJE
--

23) Obodujte, prosím, podle důležitosti následující cíle udržitelného rozvoje Ústeckého kraje v oblasti ekonomický rozvoj

(uvedené oblasti obodujte: 7 = nejdůležitější oblast; 1 = nejméně důležitá oblast)

- Rozvíjení podnikatelských aktivit šetrných k životnímu prostředí

- Podpora zakládání a rozvoje malých a středních podniků – vytváření nových pracovních příležitostí (včetně oblasti cestovního ruchu zaměřeného na environmentálně šetrné formy turismu)
- Zavádění systémů environmentálního řízení (EMAS, ISO 14000)
- Snižování energetické a surovinové náročnosti výroby (podpora zavádění nových technologií a vyššího podílu recyklace)
- Monitorování a revitalizace nevyužívaných a nedostatečně efektivně využívaných ploch a objektů v urbanizovaném území i ve „volné“ krajině
- Zřízení regionálního centra pro vědu, výzkum a nové technologie, propojeného s Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně
- Environmentálně šetrné a efektivní hospodaření veřejné správy (zelené nakupování ...)

24) Obodujte, prosím, podle důležitosti následující cíle udržitelného rozvoje Ústeckého kraje v oblasti kvality života

(uvedené oblasti obodujte: 7 = *nejdůležitější oblast*; 1 = *nejméně důležitá oblast*)

- Zlepšování kvality života obyvatel Ústeckého kraje (zlepšováním zdravotní a sociální péče)
- Snížení míry sociálního vyloučení
- Zavádění vzdělávání, výchovy a osvěty k udržitelnému rozvoji (environmentální, gender a multikulturní výchova)
- Vytváření nových pracovních příležitostí v environmentálně příznivých oborech (např. agroturistika, sanace ekologických zátěží atd.)
- Rozvíjení systému veřejně prospěšných prací pro nezaměstnané a pro odsouzené osoby
- Efektivnější zapojení veřejnosti do rozhodování na krajské i místní úrovni
- Vytváření grantových programů Ústeckého kraje pro řešení konkrétních projektů udržitelného rozvoje

25) Obodujte, prosím, podle důležitosti následující cíle udržitelného rozvoje Ústeckého kraje v oblasti infrastruktury

(uvedené oblasti obodujte: 7 = *nejdůležitější oblast*; 1 = *nejméně důležitá oblast*)

- Omezování dopravy a dopravních potřeb přímo u zdroje (snížování mobility)
- Vytvoření programu postupných rekonstrukcí a modernizací regionální silniční a železniční sítě – včetně finančního a organizačního zajištění
- Zvyšování podílu environmentálně šetrných pohonných hmot v hromadné přepravě osob
- Dořešení kanalizace a čištění odpadních vod v I. etapě v sídlech nad 5000 obyvatel a v územích zvýšené citlivosti a ve II. etapě v sídlech nad 2000 obyvatel
- Rekonstrukce vodárenské sítě, dostavba veřejných vodovodů – snížení ztrát pitné vody a ochrana jejích zdrojů
- Zajištění souladu územně plánovací dokumentace s principy udržitelného rozvoje
- Vytvoření kvalitního systému informační a komunikační infrastruktury

26) Obodujte, prosím, podle důležitosti následující cíle udržitelného rozvoje Ústeckého kraje v oblasti životního prostředí

(uvedené oblasti obodujte: 7 = *nejdůležitější oblast*; 1 = *nejméně důležitá oblast*)

- Implementace principů udržitelného rozvoje do nově zpracovávaných rozvojových strategií a územních plánů obcí v Ústeckém kraji
- Zpracování analýz stavu životního prostředí zahrnujících limity pro potřeby strategického plánování obcí
- Zpracování a realizace akčních plánů ochrany životního prostředí a udržitelného využívání zdrojů v obcích Ústeckého kraje za přímé účasti veřejnosti
- Podpora zavádění nových technologií šetrných k životnímu prostředí, realizace opatření zabráňujících devastaci ekosystémů a snižujících produkci zátěže životního prostředí
- Podpora opatření ke snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší
- Zvyšování environmentálního povědomí obyvatel
- Zlepšení hospodaření s půdou a odstraňování starých ekologických zátěží

27) Obodujte, prosím, podle důležitosti následující cíle udržitelného rozvoje Ústeckého kraje v oblasti rozvoje venkova, lesnictví a multifunkčního zemědělství

(*uvedené oblasti obodujte: 7 = nejdůležitější oblast; 1 = nejméně důležitá oblast*)

- Zvýšení rozlohy ploch obhospodařovaných podle zásad ekologického zemědělství
- Zvýšení rozlohy ploch pěstované biomasy pro energetické využití
- Podpora obnovování tradičních a rozvíjení netradičních odvětví rostlinné a živočišné zemědělské produkce
- Podpora udržitelných forem lesnického hospodaření se zdůrazněním mimoprodukčních funkcí lesa
- Podpora zakládání malých a středních podniků, které zpracují primární suroviny přímo v kraji a produkují výrobky s vysokou přidanou hodnotou
- Vytváření nových pracovních příležitostí na venkově s využitím lokální a regionální produkce
- Revitalizace obcí a malých měst a rekonstrukce jejich historického vzhledu a tradic

28) Jaké jsou další (výše neuvedené) cíle udržitelného rozvoje Ústeckého kraje?

Pokud u otázek 24 – 28 nejsou uvedeny všechny potřebné odpovědi, potom je zde můžete doplnit. I v tomto případě Vás žádáme o seřazení cílů dle důležitosti – na prvním místě nejdůležitější, na posledním nejméně důležitý cíl.

☐ Ekonomický rozvoj (*doplnění otázky č. 23*)

?

☐ Kvalita života (*doplnění otázky č. 24*)

?

☐ Infrastruktura (*doplnění otázky č. 25*)

?

☐ Životní prostředí (*doplnění otázky č. 26*)

?

☐ Zemědělství, lesnictví a venkov (*doplnění otázky č. 27*)

?

29) Chybí Vám v seznamu prioritních oblastí nějaká další kategorie?

?

Blok G) JINÉ

30) Jak může být využit vědecký a technický potenciál Univerzity Jana Evangelisty Purkyně pro praktické uplatňování principů udržitelného rozvoje kraje?

?

31) Co konkrétního mohou sami občané udělat pro udržitelný rozvoj Ústeckého kraje?

?